

A könyv barátai határtalanok

A Könyv barátai hálózat két éve alakult meg azzal a céllal, hogy népszerűsítse és éltesse mindazt, ami Debrecenben a könyv, az irodalom és az olvasás hármában fogható össze. A kezdeményezés azóta kinőtte magát, jelenleg hatvan tagot számlál, és már határon túli tagokkal is bővült.

A hálózatot több biztos cölöpre is tudták építeni a városban, hiszen Debrecenben működik az ország legrégebbi nyomdája (ami egyben az ország legrégebben működő vállalata is), a Debreceni Református Kollégiumban évszázadok óta a magyar kultúra, a magyar irodalom kiemelkedő alkotóit nevelik,

a Debreceni Református Kollégium Nagykönyvtára pedig évszázadok óta a műveltség kincseinek őrzője. Szabó Magda, a város szülöttje az egyik legismertebb magyar névszerte a világon, regényei sok-sok ezer ember számára adták és adják meg az olvasás, az irodalommal találkozás örömét.

„A hálózatot több biztos cölöpre is tudták építeni a városban”

A több száz éves múltra visszatekintő irodalmi hagyományokra építve nyújtotta be pályázatát Debrecen városa 2022-ben az UNESCO Irodalom Városa címre, s bár ezt a címet nem nyerték el, de a városban létrejött egy olyan kreatív csapat – civilekkel, kulturális és oktatási intézményekkel, vállalkozásokkal, művészekkel –, amelynek tagjai azon kezdtek el gondolkodni, hogy miként lehet még tovább erősíteni a könyv, az irodalom és az olvasás kultúráját a városban. A közös gondolkodás során merült fel egy hálózat lehetősége, amely azokat a debreceni közösségeket fogja össze, amelyek a tevékenységeikben megjelenítik, érintik a város számára fontos közös értéket, amelyek a könyv, az irodalom és az olvasás hármában foghatók össze.

A Könyv barátai hálózat indításának továbbbi célja a társadalmi felelősségvállalás erősítése, ennek jegyében segítik a belépő tagok együttműködését és innovatív kezdeményezéseit. A hálózat különlegességét az is adja, hogy a tagok nagyon különböző területekről érkeztek. A hat alapító tag (Alföldi Nyomda, Debreceni Pagony könyvesbolt, Főnix Rendezvényszervező Közhasznú Nonprofit Kft., Művészter Műhely Egyesület, Ady Endre Gimnázium, Volt egyszer kávézó) első közös programja 2022-ben egy közösségépítő céllal megszervezett piknik volt a Nagyerdei Parkban, ahol már újabb tagok is csatlakoztak a hálózathoz. Az indulás óta a hálózati tagságot egy magyar, illetve angol nyelvű matrica jelöli, melyet a tagok saját intézményük, központjuk épületén helyezhetnek el.

A kezdeményezést elindító Puskás István, Debrecen kultúráért felelős alpolgármestere egy korábbi interjújában hangsúlyozta, hogy az önkormányzat csupán ötletgazda, a hálózatban mediátor szerepet tölt be, nem felülről szerveződő és irányított kezdeményezésről van szó. Ahogy fogalmazott, abban bíznak, hogy idővel mindinkább ki fognak tudni vonulni a hálózat napi működéséből, és kívülről pályázatokkal segíthetik azt.

A város 2022 végén meg is hirdette a hálózat tagjai számára a *Könyv útja* támogatási projektet, amelynek révén új, az irodalomhoz kötődő együttműködések születhettek a hálózat tagjai között.

A kiírást több akkori aktualitás is adta, hiszen a következő év, 2023 fontos évfordulók sorát hozta a magyar irodalom, a deb-

receni kultúra számára, ekkor volt Petőfi és a Himnusz születésének kétszázadik, Csokonai születésének kétszázötvenedik és Borbély Szilárd születésének hatvanadik évfordulója. A szervezők innovatív, újszerű ötleteket vártak a microgrant (azaz kis volumenű) kiírás keretében. A beérkezett programterveket a hálózat tagjai maguk értékelték, s mivel a szavazás holtversenyhez vezetett (tizenhárom pályázat ugyanannyi szavazatot kapott), a könyvbarátok arra jutottak, hogy a pályázati alapon megosztoznak, így mind a tizenhárom irodalmi, könyves program megvalósulhatott.

A nyertes projektek között többek között volt helytörténeti vetélkedő, playback színházi előadás Csokonai és Szabó Magda művei alapján, olvasásnépszerűsítő programok, debreceni irodalmi emlékekhez kapcsolódó várostörténeti séta, iskolai illusztrációs pályázat, illetve olvasóverseny is.

„Az évszázados múltra visszatekintő Debrecen és Nagyvárad közötti kulturális kapcsolat ezzel még tovább tudott mélyülni”

A Könyv barátai hálózat a határokon is átível, hiszen 2023 elején tizenhárom nagyváradi taggal bővült a kezdeményezés. Az évszázados múltra visszatekintő Debrecen és Nagyvárad közötti kulturális kapcsolat ezzel még tovább tudott mélyülni. Az akkor csatlakozott tagok között van többek között a Várad folyóirat, a Bunyitay Vincze Könyvtár, az Illyés Gyula Könyvesbolt és a Nagyváradi Könyvmentők Egyesülete is.

2024 januárjában a hálózat tagjai Nagyváradon, a Bunyitay-könyvtárban találkoztak, ahol az év lehetséges együttműködéseiről egyeztettek, többek között egy újabb támogatási projektről, amelyben már a korábban csatlakozott nagyváradi tagok is részt vehetnek.

Lapunk megkeresésére Puskás István, Debrecen kultúráért felelős alpolgármestere a következőket nyilatkozta a Könyv barátai hálózat jelene és közeli jövője kapcsán:

„Az előző évek közösségépítő munkája mostanra beérett, már az önszerveződés fázisában vannak a hálózat könyvbarátai, mostanra kikristályosodott, hogy a tagok közül kik tudnak több energiát beletenni a közösség életébe, szerencsére ők húzzák, mozgatják a többieket is. Az idei évben is már számos remek együttműködés volt a tagok között, nemrég épp a költészet napja környékén is, ez természetesen annak is köszönhető, hogy a résztvevők a Könyv barátai hálózatban megismerkedhettek, összekapcsolódtak. A debreceni Déri téren, a Merengés című szobornál található Verskert az idei költészet napján gyakorlatilag már a hálózat tagjai telítették meg programokkal, amelyekre iskolás csoportok, civil szervezetek látogattak el.”

A Könyv barátai hálózat határon túli bővüléséről Puskás István elmondta azt is, hogy a már csatlakozott nagyváradi tagokkal május közepén találkoznak egy közös pikniken, a Körös partján. A Debrecen és Nagyvárad közötti fizikai távolság miatt ott egy önálló sejt még nem született meg, majd hozzátette azt is, hogy a már belépett tagok a magyar irodalmat az ottani magyar közösség körében egyébként is éltetik, így ott már eleve van egy közösségi szellem és működési forma. Az alpolgármester úgy fogalmazott: „Célunk, hogy a két város működő közösségét majd összekössük a jövőben, az említett nagyváradi piknik is ezt a célt szolgálja majd.”

Végül azt is kiemelte, hogy a hálózatot segítő pályázati lehetőség idén is élni fog, ami részvételi költségvetési logikával működik majd, tehát a közösség tagjai döntenek majd el, hogy mire használják a támogatást.

A Könyv barátai hálózatról a Debrecen Literature weboldalon, a város irodalmi közösségének honlapján található az érdeklődők bővebb információt.

Szeifer Csaba